

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 Դարա

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին 4. Պոլսոյ եւ գաւառացի համար 6 մէկիս Վեցամսեայ 3
Ծանուցման թղթը մէկ անգամի համար 2 դրուէ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի :

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Լրագրոյ վեաբերեալ համակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Ս. ՄԷԼԻՔԵԱՆ, Պոլսոյ Ալի ճաւահիր քիւ 20 Տ. Ճիւղիւղեալ 1-Ձեկնիի տպարանը :

Խմբագիր Բ. ՊՈՉԱՆԵԱՆ

4. ՊՈԼԻՍ 50 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՄԱՀԱԳՈՅԺ

ՊԱՐՄԱՐ ԶԻՆՁ ԵՐԱՊԵՆԿԱՅԻՆՆԵՐՈՐԴ

Տ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ

Ս. ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՊԱՏՐԻԱՐԿ ԶԱՅՈՑ ԹՈՒՐԿԻՈՑ

Ս. Ս. ՆԵՐՍԷՍ

Խոնարհ լըծած, ու շնորհակալ,
Ազգայնականի և ուղարկած,
Ի յայտն արարչի մեր ու մայր,
Խնայելու որ ծով մի ալեկոծ :

Ուստի՝ ծղրտեալ հոգեւոր նուազ
Հայոց հրեշտակ յորհալմանով,
Բոլոր շնորհակալ զերգոծածով
Զայդ քո սպանաւ ճակատ անբիծ :
Ձիւ՝ է, զի ոչ առնուի դադար
Ազգայնականի քո թոր ի թոր,
Երբեք չըթողնէ քո հրապարակ
Տան հասարակարգ բոլորս :

Ուր է Ներսէս, ծայր տուր հրեշտակ
Ի Տաճարատան, ի Ռուստատան,
Կամ ի Հայոց մեր տներակ,
Յոր լացին տէր իւր հայրական :

Ուր է Ներսէս մեր Հայր սիրուն,
Զայն անձկանք խնդրեն հայեր,
Ուր պերճապատ ճարտար լեզուն,
Ուր սիրտն արիւն, միտք լուսարեւ :
Լուսն, սակայն զիստ զեղծիւն,
Եւ զիստ զանձն, կը դողայ,
Ան, կը վախճուի, թէ զայդ մ'առնիս,
Գոյժ, ոչ, հայկա կը դողդոջայ :
Հրեշտակն հայոց ցայս որ լուսն,
Խնայն ստակոյ, ու ցաւալին
Ի խոր սրտէ իւր հատաչեց,
Եւ ծով լցան աչքեր կրկին :

Պահ մը կեցաւ լուսն ու տխուր,
Եւ հայեցաւ դէպ ի երկին,
Ապա դարձաւ, աղիւկտուր
Զայնիւ դուժեց զոյժ աչալին :

«Մեռաւ Ներսէս» և տունն ծայր
Ամէն կողմէ անուա Ներսէս,
Եւ արեւելքն արեւմտեան
Նայն զայդ կրկին անուա Ներսէս :
«Ինչպէս չորհրամ» լուսն հրեշտակն,
«Սիրտն այս ցաւոյ ինչպէս տակայ»,
«Ինչպէս աչքիս աղի վտակն»,
«Գետի նման դուրս շարողիկայ» :

«Ատորպէս երթը տեսայ»,
«Զեքը միտաւ մը կար սրած» :

«Անգոստիս ողի, ինչպէս կրնայ»
«Իսկ, կորեկ կեանք մ'ապրենեաց» :

«Այլ կը վազէր, և վարեցայ
«Ոտքին, աղերս ըրի հազար»,
«Ստիպեալ լուսն, թէ ճար չկայ»,
«Մահաւանդութիւն մահն է վճար» :

«Եւրոպայի ի խոյ՝ ի խոյ՝
«Մարտիկայ, ու տարալիք»,
«Սէր կ'արտասուէր, կը կոծէր գոլ»,
«Յորհալման զայն յերկրէ յերկիր» :

«Հէք շնորհակալ իւր հեան ունէր
«Մի խոսք բռնիկ հայ աղաւթին»,
«Լուսն, այլ սակայն յոյժ կ'արտասուէր»,
«Թէ, յայտնեցաւ հարբէն ախտին» :

«Ի Մուշ գոյն, և ինչ տեսնեմ»,
«Խոնարհ էին անդ այր ու կին»,
«Ներսէսայդ ծեր գէղմ առ դէմ»
«Զարեհեալ Ներսէս լայն» :

«Մին հայր խնդրէր, մին ալը կ'ըսէր,
«Մին բարեբար կոչէր գանի»,
«Եւ մին կ'ողորայր, մին վտաղէր»,
«Մին կը հեծէր արտասուելի» :

«Անի գոյնի վտաղութիւն,
«Այնպէս՝ պատիւ ու խառնակ»,
«Սիրտն իմ վայր, հոգեւոր կայան»,
«Ան թէ, երբէք հոն չ'երթնայ» :

«Ճիշտ հանգին, զիս որ տեսնեմ»,
«Եւ զոչեցին, ուր է Ներսէս»
«Ճիշտ լեզու վտաղութիւն»,
«Եւ յորդ արիւն հոգեւոր սրտն» :

«Հոն խոնարհ ցաւած սրտն
«Լացին որեւոր հայոց ուղիւն»,
«Եւ վտաղոյ լուսն Արծիւ (*)»,
«Ինչ անուշ լաց, ինչ լաց սիրուն» :

«Զգիմացայ, անցի արագ
«Տիգրանակերտ քաղաքն հայոց»,
«Բարեք հոն ալ շատ ուղեւորակ»,
«Տեսի, Ներսէս կ'ողորայ ի կոծ» :

«Ոչ շնորհակալ, և ճիւղ ի ճիւղ
«Թեւ աճեցի ամէն գաւառ»,
«Տեսի, ուր որ ելաւ հանդէպ»,
«ԶՆերսէսին մահ կը ողորայ» :

«Այ թուրացայ, հոգիքս հարան»,
«Այ կը ձգեմ իմ գլխիս սեւ»,
«Եւ Ներսէս չ'ըթողնէ վրան»,
«Յաւա՛ւ կ'ողորայ» զիս քաղցր արեւ» :

Ուրեմն և իմ ո՛ր հրեշտակ,
Ան արտասուքս սղոտիկ,
Խառնէ աչալ լուսն ի կայակ
Ձիւ՝ սիրելին լայն է քաղցրիկ :

Եւ թող սարալիք Սէր, ու հայձմար
Յայն ցաւալին տխուր հանդէպ
Իմ քնարիս տուն արձաղանք
—ՄԵՆՍԻ ՆԵՐՍԷՍ, ԿՐԹՈՐ ՆԵՐՍԷՍ—

Սէն Զ. Մ. ՅԷԼԵԱՆ

27 օգոստոս 1884
Կ. Պոլիս

(*) Վտաղութիւն Արծիւ խոնարհ
Հայրիկն ընթերցած եմ մի անձնական
նամակն, որ առ ձեռնառուն վարդապետ
պետն իւր, կ'ըսէ «Գ. վարդապետ,
հիմա թողու՛ք ամենայն ինչ, և միտն
այն Ներսէսին կեանքն համար աղաւթ
թեւք, որ Աստուած տաղլուծիւն
պարգեւէ. զի կը սիրեմ անհուն» և այլն :

ԹՂԹԱԿՈՒԹԻՒՆ

Շուկա, 26 հոկտ. 1884

Մեր երեսփոխանական ժողովը
բացուած է ի Սոփիա. տեսնենք
ինչ տրդիւնք պիտի ունենայ, ու
բոլոր Պոլսիկայի ժողովուրդն
անհամբեր կ'սպասէ. այժմ գրեթէ
բոլոր հասարակութեան ուշադրու-
թիւնը գրաւող խնդիրներէն մին է
հաշտութիւն Պ. Պ. Բարալէյօֆի և
Զանգօֆի. Անշուշտ այս երկու գը-
լտար կուսակցութիւնք եթէ մի-
նան, աւելի մեծ գործեր յառաջ
պիտի գան. այս կուսակցութիւնք
գրեթէ միշտ թշնամական ուսու-
կեամբ կը վարուին իրարու հետ,
առանց ժողովուրդին վնասելու, մի-
այն թէ կողմնակի կը ջոնտն իրենց
զաւարճարներն յառաջանային : Երբ
այս երկու կուսակցութիւնք միա-
նան, յոյս կայ որ քիչ ժամանակի
մէջ աւելի շքեղ մի կերպարանք
անուա Պոլսիկայի, ամեն տեսա-
կետով : Այսպէս օտարը կը յառա-
ջանան, զպրոցներ կը բանան, ըն-
կերութիւնք կը կազմեն, թատրոն-
ներ կը ներկայացնեն և ամեն ճիւղ
կը թափեն ապագայ երջանկու-
թեան համար, արդեօք ինչու Պոլ-
կարահայր իւրեանց ձեռք գըտ-
նուածները կ'որոնցնելու կամ քան-
դելու կ'աշխատին գիտութեամբ
կամ յանգէտս : Գիւրին է բմբւ-
նել թէ ասոր պատճառը մի միայն
ինքնահաւանութիւնն է. կը քան-
գենք նորաչէն զպրոց մը, կը ցր-
ուենք աշակերտները, կը կործա-
նենք նորահաստաւ ընկերութիւն
մը, կը զգուցենք աշխատասէր
պաշտօնեայնէրն և վերջապէս կը
հալածենք ազգասէր կղերն (միու-
թեան) վրայ իրենց խօսած քարոզ-
ներուն համար, ինչու որ մեզ այս-
պէս հաճելի է, և քանի որ ասանց
հեռաւորութիւն տեսնուի, և
մեր ապագայն գուշակելու կը գոր-
ծենք, ու ինչ կը յուսացուի մեզ-
նէ . . .

Մեր այնպիսի բնութեան աէր
մարդիկ եմք, որ կուգենք գործել
ինչ որ կը վախճուի մեր կամքն,
սակայն զէջ պիտի լինի եղբր վեր-
ջը . . . այն փոյժ չէ, կը բաւէ,
որ մենք մեր «Չըպաշտ» բարբարո-
սութիւնն ի գործ գնենք, զի երբ
չգործադրենք, մեծ և մահացու
մեղք մը գործած կը համարինք,
որ բարեբաղդաբար Աստուածային
պատգամաց մէջ այնպիսի մեղք մի
տեսնուած չէ : Ահա Ռուսոյի
վարժարանը գործուած են դասա-
ւանք կանոնաւոր ամսաթիւնի շը
վճարուելուն համար, վտանային
և գրեթէ նոյնպէս գաղղղտեղոյս
ազգայնոց և վարժարանաց, սա հա-
տարտամ վիճակ մ'է ուսած, ինչու
որ չկայ հոգաբարձութիւն, չկան
յաճախող աշակերտք արտիւն վար-

ժարտի (իգական զպրոցնիս գործ
է) մանաւանդ չկայ հարցնող վար-
ժապետաց, թէ ինչ կընէր ինչ
կուտէք, և ինչպէս կ'ապրէր, ու
կը թողու մայիս ընթերցողացը,
որ գուշակեն թէ այնպիսի ազգայ-
նոց և վարժարանաց մէջ ինչ յա-
ռաջարկութիւն և արդիւնք կ'ըլլայ,
միտքս կուգայ լուսահոգի Ռչոտ-
նիի մի երգը :

«Ամեն փոքր պատր կայ
Անկոն ճամբայ չունինք
Թէ որ անանկ երթայ
Օղէն պիտի թռչնայ» :

Ահա այսպէս է մեր Պոլսիկայ-
րանի թշուառ վարժապետաց վի-
ճակն :

Ինչպէս շատ անգամ գրած եմ,
նոյնը կը կրկնեմ աստ, որ Պատ-
րարքարանը ասոնք ուշադրու-
թեան տուելով, թող հաճի բանի-
քուն և խելացի առաջնորդ մի զըր-
կել, մասնաւորապէս Պոլսիկայի
համար, զի եթէ այսպէս անգործ
ընթանանք, ինչ անոնքի Հայերէն
և ու չպիտի մնանք գործադարար :
Մար

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԹՂԹԱԿՈՒՆ

ԱՌԱՐԱՐ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՍ

Կարեւոր վիճարանութիւն մը
բացուած է Առաք-Հոնգարական
պատուիրակութեան ժողովին մէջ
Առաք-Հոնգարի միապետու-
թեան արտաքին աշխարհավար-
թեան վրայ : Արտաքին գործոց նա-
խարար Պ. Բալնոքի կողմէն որ յոյ-
տարարութիւններ ըլլաւ հետեւ-
եալ երեք գլխաւոր կետերուն վը-
րայ. — Յամաքային տէրութեանց
հետ Առաք-Հոնգարի յարաբե-
րութիւնը, Յունաստանի հետ Ա-
ռաք-Հոնգարի միապետու-
թեան առեւտրական յարաբե-
րութիւնը, և վերջապէս Պալատնոյն
երկաթուղւոյ գծին աւարտումը :

Առաջին կէտին վրայ Պ. Բալնոքի
կրկնեց այն ապահովութիւնը թէ
Առաք-Հոնգարի միապետու-
թեան աշխարհային չին փոխ-
ուած. նոյնպէս հաստատեց թէ
երկու Գերմանական տէրութեանց
հանդէպ յոտարիկ կացութեան մէջ
որ և է փոփոխութիւն տեղի չէ
ունենալ : Բալնոքի կողմէն Ռուսիոյ
նկատմամբ լուծիւն չպահեց, ինչ-
պէս ըլլաւ Պ. Թիւմ Զոնդարայ
խորհրդարանին մէջ, այլ հրապա-
րակաւ հաստատեց վիճեցայի և
Բեդրստոյի տրքունեաց միջեւ
գործած մերձեցումն, և արեւել-
եան գործոց մէջ երկու կառավա-
րութեանց համաձայնութեան վրայ
պնդեց, զոյց տալու համար թէ
այս համաձայնութիւն, ինչ որ ու

ըստի, Սթիվենսը մի քանի տեսակներ
թեման մէջ դրոյալած էր :

Պատուիրակութեան ժողովոյ
անդամը յաւելուեցան իմանալով որ
վերջերս առեւտրական դաշնագիր
մը կնքուած էր Գերմանիոյ և Յու-
նաստանի միջեւ, և ատենաբանը
ոմանք երկիւղ յայտնեցին թէ
Գերմանիա կ'ուզէ կանխել զԱ-
ւստրիա՝ արեւելեան Եւրոպայոյ հը-
րապարակին վրայ : Քաջնորդի կոման
աստիճան մ'ընդունեց այս երկիւղ-
ներու պատրուակն, բնորոշ թէ,
վիեննայի կառավարութիւնը լըջո-
րէն կ'ըզգայր Աւստրո-Հունգարիոյ
միապետութեան և Յունաստանի
թագաւորութեան միջեւ հիմնու-
ող միայն առեւտրական, այլ և
քաղաքական յարաբերութիւններ :

Գալով Պալքանեան երկաթուղ-
եաց, նախարարը խոստովանեցաւ
թէ, այս խնդրոյ մէջ Բ. Դրան բըւ-
նած ընթացքը փրանագիտական
ձեռնարկներու առիթ տուած էր,
և յարեց թէ Դալմաթիոյ օրինակ-
ներն յայտնեց ատեն որ այս խըն-
դիր այնքան չուտ կարգադրի որ-
քան բաղձալի է : Այս վիճաբանու-
թեան միջոցին Երեսփոխան մը
Պոնիոյ և Հէրսելի նպատակաւ
կաշառեան վրայ կառավարական
յայտարարութեանց ի պատասխան
հարցոյ թէ ժամանակը չէր եկած
առժամայն դրութեան տեղ վերջ-
նական դրութիւն մը դնելու, յիշ-
եալ երկու գաւառացի մէջ : Քաջնորդի
կոման Պետական պատճառներ ի
մէջ բերելով՝ չուզեց պատասխա-
նել այս հարցման, և խնդրեց ժա-
ղովէն որ այս միջագետք Հրատա-
րակուի :

ԵԳԻՊՏՈՒԱՆ ԴԷՊԻՆԻ

Անգլիական լրագիրք հակառա-
կան տեղեկութիւններ կուտան
կորտոն վաշայի վիճակին վրայ :
Իտալիոյ իւր հատուած թէ խորին
հեռագրեր է Անգլ. Թագաւորին և
Գահաժողովոյ. կալէօն իշխանին
թէ, խորհում անձնատուր եղած
և կորտոնի երկրունում է Սակայն
Լոյս կրանկիլ լորտերու ժողովոյ
նոյ. Կի նոսրին մէջ բացարձակա-
պէս հերքեր է Թալմիլի այս լուրն :
Յետոյ Լոյս Սալիսպրի մէկ հարց-
ման պատասխանելով՝ յայտարարե-
ր է թէ, Անգլիական կառավարու-
թեան աշխարհապարտութեան նոյա-
տուն ոչ եթէ Սուտանի բոլոր պա-
հապան զօրքերն, այլ մէկ մասը մի-
այն ազատել եղած էր :

Լորտ Երեմիոյն, որ իւր վերա-
դարձին ի վեր առաջին անգամ
լինելով Խորհրդարան գնացած էր,
նոյ. Կի նոսրին մէջ յայտարարե-
ր է թէ, Ուոլլի զօրավարն իւր հրա-
հանքներն ստացած է՝ կորտոն զօ-
րավարը, պահապան զօրքն և քա-
ղաքային պաշտօնատարները խոր-
դումէն հանելու մասին Պատճառ-
ներ կայ ենթագրելու թէ, յարեր
է, Սէնարի պահապան զօրքն
այժմ խորհում կը դրոյի, և
միւս կողմէ անհնարին է մինչև Սե-
նար երթալ : Լորտ Երեմիոյն
աղբուսպէս բողբոջեց է այն գաղա-
փարին դէմ թէ, անգլ. զօրքերը
պէտք է ըստանդարտ Սուտանի մէջ
չըլձալ պիտի հեռու որ քաղաքացի մէջ
դառնուող պահապան զօրքերն ալ
պաշտպանելու համար :

Իսկ երեսփո. ժողովոյ մէջ պա-
տենադատական գործոց նախարար
Լորտ Հորթլինկլոն հարցման մը
պատասխանելով ըսեց է թէ Ուոլ-
լի զօրավարն ստացած է իւր հրա-
հանքներ, որը կորտոն զօրավարի
և իրեն միջեւ հաստատուի յարա-
բերութիւնները կը սահմանեն :

Կորտոն զօրավարին քայաքական
կացութեան վերաբերեալ հրահան-
քացի պարով, այս հրահանքներ
խորհրդին գիտութեամբ զրկուած
են, բայց փափաքելի չեն գտնու-
ած Ժամացանկը, մինչև որ կորտոն
կարող լինի դայնս ի կիր առնուլ :

Ալեքսանդրիայէն առ թայմը
ուղղեալ հեռագիր մը՝ հետեւեալ
կերպիւ կը պատմէ խորհումի
առման զրոյցին ծագման պարա-
գայները, զերբեմն խորհումի հիւ-
պատոս Յրանապի վաճառական մը
վերջին օրերս նոյն քաղաքէն հառ-
նող իւր լրաբերներէն իմացաւ թէ
կորտոն հարկադրուած էր դէպ ի
դուրս յարձակում մ'ընել պաշար
հայթայթելու համար : Սղուարդ-
գնդապետն իւր ճանքան շարու-
նակեց դէպ ի Հիւսիս, կորտոն զօ-
րավարն ուզեց ետ դառնալ, բայց
երբ Շէնտիլի մէջ իմացաւ թէ, խոր-
հում ապստամբաց ձեռքն ինկած
էր իւր բացակայութեան միջոցին,
չկրցու ոչ յառաջ երթալ և ոչ նա-
հանջել և այն տեղն սպաննուեցաւ :

Տէյլի թէլեկրաֆ լրագրին Տոն-
կոլայէն ստացած տեղեկութեանց
նայելով, Մէհալի ծանուցեց է իւր
ժողովրդեան թէ, կորտոն զօրա-
վարին կեանքը պիտի պահպանէ,
զի պատանդ մը կը համարի դայն՝
Արապիոյ փրկութեան համար :

Աթանաքիոս Սարգսէն հեռա-
դիր մ'ստացած է ծանուցանող թէ,
Ուոլլի զօրավարը Տոնկոլա հասնե-
լով պիտի ծանուցանէ Մէհալին և
Սուտանի ցեղերուն թէ, եղիւ-
տական կառավարութեան դիտա-
ւորութիւնն է լքանել զՍուտան,
պայմանաւ որ կորտոն շրջափակ-
վոյլ տրուի խորհումէն դուրս ել-
նել և եղիւտոս վերադառնալ :

Դրուրի գործարանն այս պա-
հուսի հաշիւ խալիոյ կառավար-
ութեան վիթխարի լինուած մը
կը լինէ, որ 430,000 հազարակրամ
պիտի կշռէ : Այս հսկայ թնդան-
թը վտխաբերու. համար յատկա-
պէս երկու վազոն շինուեր են, ո-
րոց իւրաքանչիւրը կրնայ 75,000
հազարակրամ ծանրութիւն մը կրել :

Անգլիական լրագիրք կը ծա-
նուցանեն թէ, Հայտարարատի մէջ
(տեղիական Հնդկաստան) ծանր
խռովութիւններ ծագեցին եւ իսլամ
բնակչաց և ոստիկանութեան միջև :
Առ ոստիկանը սպաննուեր և քանի
մը ոստիկանք ալ վիրաւորուեր են :
Իսլամք աւարի առեւեր են ոստիկա-
նութեան պահականոցներն և քա-
նի մը տուններ, սարափ ձգելով
ամբողջ քաղաքին մէջ : Մօտակայ
կոլեքնա քաղաքէն զօրք զրկուե-
լով, յաջողեցին ցրուել խռովա-
րարները :

Տըպլինէն կը հեռագրեն թէ,
Ալէն անուն մարդու մը թղթերուն
մէջ, որ իբրեւ համախոհ Ֆէնիանաց
ընկերութեան վերջին օրերս ձեր-
բակալուած էր, քանի մը պաշտօ-
նագրեր գտնուեր են, որը իւրան-
տայի մէջ « Իսլանտացի վրէժխնդ-
րաց » ընկերութեան մը գոյութիւ-
նը կ'ապացուցանեն, որ մասնաւո-
րապէս հիմնուած է Ֆէնիքս-Բառքի
մէջ սպաննուելու Լորտ Քէմստիլի և Պ.
Պուրքի սպաննացի դատաւարտու-
թեան վրէժը լուծելու համար :
Այս ընկերութեան գործադիր մաս-
նակցին հրամանաւ է որ ՕՏոնէլ,
ամենէն գործոն անդամաց մին, ըս-
պաննած է Գարի անուն մասնիկը :

Յրանապի լրագիրք կը ծա-
նուցանեն թէ, Անիամի թագաւորին
առաջին նախարարը ձերբակալուեր
է, վերջին երկու թագաւորներն
սպաննած լինելու և կաթողիկ մի-
սիօնուրաց և Յրանապուոց յարող
Անիամիոց շարքին թելագրելը լի-
նելու ամբաստանութեամբ :

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հոլանտայի նորընտիր գեսպան
Պ. Թէթս երէկ վեհ. Սուլթանին
ներկայանալով, իւր գեսպանական
վկայագրերը ն. Կ. վեհափառու-
թեան մատուցանելու պատիւ ու-
նեցաւ : Արտաքին գործոց նախա-
րար վեհ. Ասիմ փաշա, և Կայսե-
րական պալատան թարգման Միւ-
նիր փաշա ներկայ գտնուեցան այս
արարողութեան :

Ինչպէս ծանուցած էինք, Յը-
րանապան գեսպան տը Նոյալ մար-
քիդն և տը Նոյալ մարքիդուհին իւր
քթով իրենց ձեռք կոմուհուցն հետ
երկու շաբթի իրիկուն կայսերական
սեղանին վրայ ճաշելու պատիւ
ունեցան : Կայսերական պալատան
քաղաքային և զինուորական բարձր-
աստիճան պաշտօնատարք ոմանք
եւս ներկայ կը գտնուէին այս ճա-
շին, որուն մասնակցեցան նաեւ
Մեծ-Եղորդոս Բարձր. Սայիտ փա-
շա, Արտաքին գործոց նախարար
վեհ. Ասիմ փաշա, Գաւառն Յա-
րութիւն Էֆէնտի, Տիկին և Օրի-
որդ Եղիլէն Գաւառն, վեհ. Սուլ-
թանն սիրայիր ընդունելութիւն ը-
րաւ իւր հիւրերուն, և ճաշէն յե-
տոյ հրաւիրեց Տիկին մարքիդուհին
և իւր քոյրն, որպէս զի այցելու-
թիւն տան կայսերական կանտինայի
տիկնայ : Իւր հիւրերուն մեկնելէն
առաջ, Օգոստոսիա Սուլթանն
Շէֆաղաթի պատուանշանն և դե-
ղեցիկ շուն մ'ընծայեց իրենց ձեռք
կոմուհուցն :

Ելմտական գործոց նախարար
Միւնիր փաշա, Հանրային կրթա-
նախարար Մուսթաֆա փաշա, Էվ-
գաֆի նախարար Գեւալի փաշա և
Գաւառն գործոց նախարարի խոր-
հրդական վոհան Էֆ. երէկ հան-
րային կրթական նախարարութեան
պաշտօնատան մէջ ի խորհուրդ գո-
մարեցան :

Իսթըն Էքսպրէս կ'ըսէ թէ
մայրաքաղաքիս առողջապահական
վարչութեան անդամաց մէջ փոփո-
խութիւնք պիտի լինին ի մտոյ,
Այս տնօրինութեան առիթ տուած
է այն երկիւղալի և տեւական բը-
նութիւնը, զոր հնտախոս հեռագրե-
տէ կ'ստանայ Եւրոպայի մէջ :

Հանրային կրթական նախա-
րարութիւնը գաւառացի ոմանց մէջ
կառուցանելի բարձրագոյն վար-
ժարանաց յատակադրութեան պատ-
րաստութիւնն աւարտած է : Այս
կրթական հաստատութիւնք երկու
գաւառակաղի պիտի բաժնուին, ո-
րոց առաջինն մինչև 300 և երկ-
րորդը մինչև 200 աշակերտ պիտի
պարունակեն : Մէն մի բարձրագոյն
վարժարանի շինութեան ծախքը
20,000 է մինչև 30,000 ոսկի հա-
շիւ եղած է :

Իսթըն Էքսպրէս լրագրոյ
խմբագրապետ Պ. Ուրթէյը պայ-
մանագիր մը կնքեց է Բերայի նոր-
թատրոնի վարձակալաց հետ, որը
անգլիական երաժշտական ընկե-
րութեան տրամադրութեան ներքեւ
պիտի դնեն թատրոնը՝ կարգ մը
նուագահանգիստներու համար :

Թուրքիոյ և Պարսկաստանի
միջեւ կնքեալ հիւպատոսական նոր
պայմանագրին համեմատ, Պարսից

կառավարութիւնն հինգ նոր հիւ-
պատոսութիւններ պիտի հաստատէ
Միջագետքի այն քաղաքացի մէջ, ո-
րոց մասէն կ'անցնի Գերմանիա տա-
նող ուղին :

Երէկ փարիզէն հեռագիր մը
ծանուց թէ 1889 թ տիեզերական
արուեստահանդիսին բացումը մայիս
Յին որոշուած է : Այս արուեստա-
հանդիսին նպատակն է տօնել Ֆը-
րանսական մեծ յեղափոխութեան
հարիւրամեակն, որ վեհական աղ-
ղեցութիւն մ'ի գործ դրած է Եւ-
րոպայի և բոլանդակ աշխարհի ճա-
կատագրին վրայ :

Թարիք լրագրին՝ իւր երէկի
խմբագրական յօդուածին մէջ վեր-
ջին օրերս Թուրքիոյ և Ռուսիոյ մի-
ջեւ փոխանակուած բարեկամական
ցոյցերուն վրայ խօսելով, կը կար-
ծէ թէ այս մերձեցում բոլոր մեծ
տէրութեանց հետ բարեկամական
յարաբերութիւններ տաժելու մա-
սին կայսերական կառավարութեան
դիտաւորութիւնը կը հաստատէ :
Կայսերական կառավարութիւնն,
կը յարէ Թարիք, որոշած է իւր
բոլոր ուղադրութիւնը ներքին բա-
րենորդմանց նուիրել, և ամեն ուղ-
ջումն անձ պէտք է խոստովանի
թէ, Բ. Դուռը գաղափարաց հակա-
ռակ աշխարհապարական ընթացք
մը բռնելէ հետի է :

Նեղուղոս լրագրին՝ իւր մասնաւոր
տեղեկութեանց յենդով՝ կը ծանուցանէ
թէ Նիմախան նախարարութիւնն որո-
շեց է պայմանագիր մը կնքել Օսմ. Պայս-
Պանքային հետ՝ մանր գրամ կարեւու
համար :

Վառնայի թղթագրք չղեկնուն
երէկ 150 իսլամ դաղթական ընտանիք
բերաւ մայրաքաղաքս, որը Պարսկայի
նահանգը զրկուեցան ի բնակութիւն :

Պետական խորհրդոյ գաւառական
տոտեանն ի մտոյ պիտի գտնէ հարկաց
վարչութեան մէջ պատահած գորու-
թեան հեղինակները :

Նախարարը ոմանք երէկ Մեծ-Ե-
ղորդոս Բարձր. Սայիտ փաշայի նախա-
պահութեամբ գումարուելով, օրուան
կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցե-
ցան :

Ռուսիոյ Միտայելովի Միքայէլ
Մեծ Կոստին թիկնապահ հեռագրով կոմ-
սն երէկ մայրաքաղաքս եկաւ Թրիէս-
տէի չղեկնաւով :

Բերայի Գ. չղեկնակի թաղապե-
տութեան նախագահ Պլաք պէյ նա-
խընթաց իրիկուն չքեղ կոշուք մը տը-
ւաւ ծխախոտի Բէթիլ ընկերութեան
պատուիրակաց :

Նէմէնէն կը ծանուցուի թէ, հըռ-
չակաւոր սարսամբապետ Շէրէֆէտաին
որ Չաֆիլի փարիկ բերդը սարսափեւ
հարկադրուած էր, այս պահուս իւր
ցեղին մարդոց հետ Սանայէն քիչ հե-
ռի լեւնեւուն մէջ ապաստանած է :
Չինուորական իշխանութիւնք ամեն մի-
ջոց ձեռք առեւ եւն այս խռովայոց
ցեղապետին գործը միանգամ ընդ միւս
վերջացնելու համար, եթէ վերստին
այն գաւառակաց մէջ, որոց ժողովուր-
դը հնազանդութիւն յայտնած է Օսմ.
իշխանութեանց, և ուր հանրային սպա-
հութիւնը վերահաստատուած է :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՅԴ

Նախընթաց աղբ. մը հրաւիրած
էր հասարակութիւնն, որպէս զի
առեւտրական նախարարութեան
պէտք եղած տեղեկութիւններն
առնու. յառաջիկայ տարի Բեշթայի
մէջ բացուելիք տիեզերական ար-
ուեստահանդիսին զրկուելիք նիւ-
թոց նկատմամբ, որոց ծախքն ու-
շահը մասնակցողաց կը վերաբերին :
Աւստրիական Լոյտի ընկերու-
թիւնն %ին 75 և վառնա-Ռուս-
ճուգի երկաթուղոյ ընկերութիւնն
ալ %ին 50 պիտի զեղչեն յիշեալ

արուեստահանգեսը դրկուած նիւթոց փոխադրութեան ծախքը :

Աւստրո-Հունգարական երկաթուղիք այս նիւթոց փոխադրութեան նկատմամբ իրենց ամենաթեթեւ ստեղծելն ի գործ պիտի դնեն , այսինքն 46 քրէյցեր մէն մի հազարամէթրոյի համար , ի բաց տուելով 3 և մէն մի հազարամէթրոյի համար երկու քրէյցեր տուելու , իբրեւ գին զանազան ծախուց , Զեղչ մը պիտի լինի նաեւ այն նիւթոց համար , որը ամբողջ կառք (վախճ) մը պիտի կրնան ընուլ : Ամեն տեսակ զիւրութիւնը պիտի տրուին նաեւ այն նիւթոց , որք արժանի են արուեստահանգեսին մէջ ի տես դրուելու :

Այն նիւթերն , որք արուեստահանգեսին մէջ չվաճառուելով , իրենց զրկուած տեղերը պիտի վերադառնան , ազատ պիտի լինին մարտատուրքէ : Մասնախումբ մը կազմուած է Բեշթայի մէջ ողջ անասնոց ցուցահանգիստին համար :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՒԼՈՅ

ԱՅՍ ԱՌՈՒՐ ՆԻՍՏԸ

Աղգային ժողովն արտասովոր նիստ ըրաւ այս առաւօտ 4 լիցին ի Մայր-եկեղեցի ի ներկայութեան 90 ի չափ երեսփոխանաց , և քանի մը հազար ժողովուրդեան : Ատենը բացաւ Ատենադէտ Եւստֆեան Տիգրան Էֆէնտի և աստեարաճութիւն մ'ըրաւ ի պատիւ երջանկայիշտակ Ս. Պատրիարք Հօր : Ատենադէտ Էֆ. նախաբանով մը ի գիմաց երեսփոխանութեանց հաւ և վերջոյ յայտնեց այն դառն կուրտեան վրայ , զոր ունեցաւ յանձին իւր Նախագահին :

Համառօտիւ թուեց Հոգեւոյս Սրբազանին կրօնական և աղգային ծառայութիւնները , դրուատեց Նորա կեանքն և Սահակայ , Մեհրոպայ և Ներսէսի այս արժանաւոր յաջորդին առ Ազգն և առ Եկեղեցին մատուցած բազմազգի ծառայութիւններն և երախտիքները թընուեց : Օսմանեան վեհապետէն

ստացած մեծարանքն ու պատիւներն և Տէրութեան նախարարներէն , Ազգէն ու օտարներէն վայելած անբացատրելի համակրութիւնը յիշատակեց , յաւելով նոյն որ երբ Ազգ. Ժողովը Հոգեւոյս Սրբազանին հրաժարականին ընթերցմամբը կ'ըզաղէր , Նա արդէն ի յաւիտենականութիւն թուած էր :

Ատենապետ Էֆէնտի առաջարկեց ի պատիւ Հոգեւոյս Սրբազանին մէկ ամիս սուգ պահել , պայմանաւ որ Մայր Դիւանն և Ատենապետաց Դիւանն Օրակարգին մէջ գտնուած խնդիրներն ուսումնասիրեն և պատրաստուած բերեն ժողովին : Նոյն պէս Ազգ. վարչութիւնը Պատրիարքական ընտրութեան գործողութեանց ձեռնարկէ ընդ փոյթ : յիշեց Սոյ Տ. Մկրտիչ Սրբազան կաթողիկոսի և Մոսկուայի Հայ ուսանողաց կողմէ ուղղակի ցաւակցական հեռագրերը , ինչպէս նաեւ ուրիշ հեռագրեր , որք Պատրիարքարան հասած էին :

Հուսկ տալա Ատենապետ Էֆ. մաղթեց որ Հոգեւոյս Սրբազանին իւր արժանաւոր յաջորդն ունենայ Պատրիարքական գահուն վրայ , և առաջարկեց Երեսփոխանութեան խմբովին երթալ չըջապատել Հանգուցելոյն դադարէն յանուն Երեսփոխանութեան պսակ մը դնելով դադարին վրայ , որ Մայր եկեղեցւոյ միջին եկեղեցւոյ Ատենը եօթնասունի չափ պսակներով և եւրկուպոսական զգեստներով պատեալ էր : յայնժառ Երեսփոխանը զոյգ եկեղեցի մտան և դադարը չըջապատելով , հոգեհանգիստն սկըսաւ ի ներկայութեան Ամեն Եօայի Պատրիարքի և տասնի չափ եպիսկոպոսաց , վարդապետաց , քահանայից և դպրոց :

Մանրամասնութիւնք վաղը :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Մայրաքաղաքիս Ռուսական Դեսպանատան Գեր. Մետրապօլիտն այցելութեան եկաւ այսօր Հոգեւոյս Սրբազան Պատրիարք Հօր նախարաց :

Նրէկ Նրիգայի Հայ երկաւորագրութեան կողմէ Տիգրան Էֆէնտի Փափագեան պսակ մը դրաւ հոգեւոյս Սրբազան Պատրիարքին դադարին վրայ :

Վիեննայի Փարլիլ Հայ հասարակութեանց , Մոսկուայի Ռուսաւորաց , ինչպէս նաեւ Արժագանքի կողմէ պսակներ դրուեցան Ս. Պատրիարք Հօր դադարին վրայ :

Մեծ. Գրիգոր Էֆ. Չիլիկիւրեան երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս եկաւ Զմիւռնիսցէն :

Հայոց Միացեալ ընկերութիւնն հեռագրաւ հրահանգ զրկեց Հայաստանի վարժարանաց ընդհանուր տեսչաց , որպէս զի երբ օր փակեն ընկերութեան վարժարաններն ի նշան սղոյ :

Պուլպարաց Գեր. Իկզարքն հոգեւոյս Ամեն Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր մահուան լուրն առնուել պէս , չաբաթ առաւօտ մեծանուն Հանգուցելոյն առնը զնապեղ և ջերմեանդօրէն աղօթելով , սուրբ սփն համբարերէ :

Յունական լրագիրք երկար յօդուածներ հրատարակած են Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր ցաւալի մահուան տուիւ , որովք կը ներբողեն Ն. Սրբազանութեան զեղեցիկ բարեմասնութիւններն , խոնարհ ողին , և տոնատեսայ Պատրիարքութիւնը :

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ

Հոգեւոյս Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր մարմինն այսօր ժամ 6 1/4 ին միջոցները թողուեցաւ պատրաստեալ գերեզմանին մէջ , մեծ հանդիսի , ի ներկայութեան բոլոր եւրկուպոսաց , վարդապետաց , բազմաթիւ քահանայից , և անհամար ժողովուրդեան , որ փութացած էր վերջին անգամ մ'աւ ողջունել Ն. Սրբազանութեան նշխարը :

Յուդարկուորութեան հանդէսին մանրամասնութիւնք վաղը :

ՄԱՐԳԱՐ ԳՈՒՂԱՅԻՆՆԵՐ

Կը ծանուցանէ թէ , ինչպէս ուրիշ անգամներ , այս անգամ եւս Ռուսիայի երկաթուղեաց 89րդ վիճակահանութեան առթիւ , բաժնեկիցներ ի վաճառ հանած է Ռուսիա առ այս կազմարարէ թէ սոյն բաժնեկիցներէն զինքն փափագողը կը հրաւիրուին կալաթա կամուրջի գլուխ ի թիւ 33 :

Այս անգամ տեղի ունենալի փճակահանութեամբ պիտի շահին 300 թիւեր յորոց 30ն մեծ պարգեւաւոր են և պիտի կատարուի ըստ եւր. դեկտ. 1ին :

Ուստի պարգեւն է 600.000 ֆրանք

ՀԱՅ ԹՎԹԱՎԱՃԱՌ

Թիւ 472 , աւետիս Դոյ , Բէ - 70

Այս վաճառատունն որ մէկ տարիէ առելի ժամանակէ հետէ իւր յաճախները գոհացնելու ջանը չէ խնայած , կը ծանուցանէ թէ Զինաստանի և ճաւայի բերքերէն այս անգամ զանազան տեսակ (չայ) բերել տուած է յատկապէս , և կը խնդրէ սիրելի աղգայիներէ , մանաւանդ զաւտացի Հայ զբօսիս-օճիսներէ որպէս զի հաճին դէթ միւսնգամ ի մօտոյ տեսնել իւր ապրանքներն և փորձել թէ՛ տեսակաց լաւութիւնը , և թէ՛ զինքու աճանութիւնը :

Դ Ր Ա Մ Ա Կ Ա Ն

Վարսիլա , 51 հակա

ԸՆԴՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ

Օսմ. Գոնա. զոցուեցաւ)	8, 50
» » բացուեցաւ) Գ. Կ.	8, 50
» » կէս օրին)	8, 50
Նգիւստ. միացեալ Օսմ. Ռ.	75, 55
Րուսիայի երկաթուղի ֆր.	44,
Թրակիայ Օսմ. Ռ.	282 1/2

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ԴՐՈՒՄ

Օսմանեան ոսկի	դր. 100
Անգլիական »	» 110 12
Գաղղիական »	» 87 59
Բոլ »	» 90 10
Գրիմից »	» 31 22
Գառապոն թուղթ »	» 8 88
» արծաթ »	» 39 50
Մէճիսի տարր »	» 108
Վեցնոց »	» 105 2
Հինգնոց »	» 103
Մէթալք »	» 99 20
Մանր մէճիս »	» 101
Փառորդ »	» 105 15

Անգղիացի կնոջ . սակայն որովհետեւ ձեր ընկերներուն հետ այնպէս խօսուած է որ Տօրթէօրին գալէն առաջ չը պիտի մեկնին , ուստի գոհ պիտի ըլլամ եթէ տակաւին մնաք հոս :

— Իրաւունք չունիմ մերժելու պարոն , պատասխանեց Անգղիացի կինը , շնորհալից ժպիտ մը արձակելով :

Իրիկունը պարոնին հրամանաւ և իւր ներկայութեան մարքիզուհւոյն վերաբերեալ ճերմակեղէն գոյք և այլ ամեն ինչ անտուկներու մէջ դրին :

Հետեւեալ օր ծառայներուն հրաման ըրաւ որ նոյն օրը երթան պտղտին :

Իրենց տրուած հրամանէն օգուտ քաղելով ամենքը մեկտեղ Սէն-ժէրմէն գացին : Բնաւ մարերնին չեկաւ որ պարոնը զերեքը ճամբել ուղած էր :

Եւ միթէ ինքը իւր գոյքերը պատրաստելու հոգւոնէր , անշուշտ , և տակաւ պղտիկ գործ մը չէր : Միւրիոնները սովորական գոյքի նման փոխադրել կարելի չէ : Նոյն օրը գրեթէ անտուկներ պամելով անցուց . անոնց մէջ գնելով ոսկի , դրամատոմս , բաժնետոմս և Բօլի իւր կնոջ տուած բոլոր դահլորդները :

Թիքաւի թշուառ Լիւսի մարդարտի , աղամանքի և չղարներու պէտք չունէր այլ ևս :

Այս գեղեցիկ զարդերը որոց կը փափաքին ընդհանրապէս կանայք , Լիւսիի համար անպետ էին և արժէք չունէին : Վերջապէս պտղտին անհամբերութեամբ հասած վայրկեանը հասաւ :

Առջի օրուան նման կառք մը եկաւ կեցաւ դիւանակին շրջապատին տուչեւ : Այս անգամ բաց կառք մը չէր ,

ալ ընդունած է . անձնուիրութիւն մ'է այս պարոն : Բընականաբար այսպիսի անձնուիրութիւն մը պէտք է վարձատրուի : Հոն պիտի ունենան նաեւ հաւատարիմ պտահապան մը , որ իւր սակաւները պիտի սրէ խաճեկու պատրաստ ըլլալով միշտ : Այս անձը երէկ իրիկուն կամ այս առաւօտ մեկնած է սահմանեալ տեղը , ինչպէս կը տեսնէք վայրկեան մը իսկ չեմ կարնցուցած : Քանի մը օրէն ամեն բան պիտի պատրաստուի գեղեկին մէջ խելաք գար կինն ընդունելու համար :

Վաղը չէ միւս օր տօրթէօր Շարրօն պիտի գայ զայն առնելու համար ասկէ : Օթէօլ չպիտի տանի , այլ իւր հաւատարիմ բարեկամներէն մէկուն տունը , որ փարիզէն Սթրազպուրկ տանող ճամբուն վրայ փոքրիկ գիւղի մը մէջ կը բնակի , ասկէ քսան և հինգ ժամ հեռի : Մէկ կամ երկու օր հոն պիտի պահեն , հանգիստ ընել տալու համար , յետոյ ուրիշ տեղ մը դադար պիտի առնել տան , մինչեւ որ սահմանեալ տեղին հասնի : Այսպէս խոհանութեամբ կը գործեմ պարոն : Պէտք է հասկնաք որ այսպիսի պարագայի մէջ հասարակաց կառք չեն կրնար գործածել : Պէտք է որ ձեր հարսը իւր բնակարանը հասնի գաղտնի կերպով և հոն գտնուիլը ոչ ոք գիտնայ : Հետաքրքիր անձերէ կը վախնամ ես :

Մանուկը աշխարհ պիտի գայ : Եթէ մեռնի , խոր ծակ մը կը նետուի և ամեն բան կը վերջանայ : Եթէ ապրի , տեսնենք . անոր բաղդը դուք պիտի որոշէք պարոն , արդեօք ուրիշ բան մը ունիմ ձեզ ըսելու , այո : Այնպէս կարգադրեցէք որ ծառայները իրենց տիրուհւոյն մեկնելու պահուն հոս գտնուին : Անկէ վերջը ալ դործ

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԳ

ԲՆԱԳԱՐՈՒԹԻՒՆ

Թարգմանիկ ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. ԻՐԱՆԻՃԱՆԱՆ

Հոգևոր-Սրբազան Կաթողիկոսի մեծնություն վարդապետ Կարապետ Կարապետյանի հրահանգով, զոր Մասիսի Մեծ. Խմբագիր Կ. Ս. Իրանի՝ ճեպարի էֆենդի, առկա 18 տարի առաջ թարգմանած և իբր թերթի մասին Վախի միջոցաւ հրատարակելի յետոյ՝ զատ ևս ուղարկած էր, ժամանակէ մը ի վեր ուղարկած լինելով, այս անգամ Մեծ. Թարգմանիկը կրկին աչքէ անցուցած, լեզուին մաքրութեան և ոճերու գեղեցիկ բացատրութեանց մեծ խնամք տարած և մասնաւոր պայմանաւ մը մեղ յանձնած է, երկրորդ անգամ ուղարկել պատկերազարդ։

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅԸ 1600 մեծու զիր երեսն մաս, 4 ընդարձակ հատորէ պիտի բաղկանայ, մարտի 18-ին վրայ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Ամբողջ գործը պիտի պարունակէ զաղբիւրէն ընտիր տպագրութեան մը ընդօրինակեալ և մասնաւոր խնամք տարողութեամբ 100 ի մաս գեղեցիկ պատկերք, և բացի տեսնելէ, 60 ի չափ ալ մեծադիր և ընտիր պատկերներ, որք մարտի 18-ին վրայ զատ ուղարկուելով պիտի գեղեցիկ գործոյն մէջ։

Առաջին հատորը բաժանորդագրութեան գինն է 25 ղ, Գաւառաց համար 50 ղ, Մէն մի թերթին 30 փարս։

Բաժանորդ գրուիլ կարելի է Պոլս, Էսքի Չապիկէ ճառագործին 85, Բոսրաստան Մանկանցի խմբագրատունը։

Ա. Զ. Դ.

Շատ տարիներէ ի վեր ազգային նշանաւոր վարժարանաց մէջ պաշտօն վարող հմուտ և փորձառու կուսակցութիւն մը, կը փափաքէ թէ մասնաւոր և լի լի մէջ վարժարանաց մէջ պաշտօն վարել, Մանրու մասն տեղեկութեանց համար դիմել Գեղարատան Մանկանցի խմբագրատունը, Պոլս, Էսքի Չապիկէ ճառագործին թիւ 63։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՅՈՑՑ

1885 ՏԵՐ-Ն

Սեփականութիւն

Ս. Փրկի Սեդ. Հրատարակող

Գին Մ. Կ. դահեկան

Կը գտնուի ի Մեծ Նոր խան, միջնադարի թիւ 49 Հրատարակողի Հոգաբարձութեան գրասենեակը և ընտիր հայ գրականութեանց ընդ։

— 0 —

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՈՒՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՕՍԽԱՆՆԱՆ ԼԵՂՈՒԻ

Տասն և հինգ արէն ուսանելի

Աշխատարեաց Մէն և Արիւն

Կը ծախուի ընտիր հայ գրականութեան և ընտիր Պոլս և Բաղր աղաներու ընդ. գին 400 փարս։

ԿՈՒՆԵԹ-ԻԼԻ-ԼՈՒՂԱԹ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՅՈՒՆՆԵՐԵՆԻ Ի ԹՈՒՐԹԵՐԵՆ

Աշխատարեաց

Մէն և Արիւն

Պաշտօնաւոր Հասարակաց կրթութեան Գրաքննութեան սենեակի

Հրատարակիչ Գրէն և Պաշտօն

Այս բառարանը, պարունակած արեւմտական և գիտական բառերու ճշտութեամբ, բացատրութեանց յստակութեամբ, իւր անհանգիստ մէջ առաջինը կը համարուի։ Այն գործը ցարդ հրատարակուած Ֆրանսերէն-թուրքերէն բառարանը միայն զայն առաւելութիւնն ալ ունի որ թուրք բառերով արեւմտ բացատրութիւններն յատկապէս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի վերջումն օտարաբանաց։

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ և մաքուր տպագրութեամբ տեսար առ տեսար ի յայ կ'ընծայուի Արամեան տրագրութիւն։

Առաջին հատորն որ երեւոյն երկու երեսներով երեսուն և մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ անոր առ տեսար հրատարակուելի յետոյ կ'ազատուի կը վաճառուի ի գին 60 ղա. արծաթ։

Բ. հատորին 18-րորդ տետրն ևս հրատարակուած է և կը վաճառուի ի գին 2 ղա. արծ. իւրաքանչիւր։

Բ. հատորին 13-րդ տետրին հրատարակուած լինելով բաժանորդագրութեան փափակուած է։

ՊԱՏՄԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՀԵՂԵՒ

ՏՈՐԹ. Տ. Ս. ՓԵՇՏՄԱՆԻՃԱՆ

Բաղ հաճախ Տրքերը մարդկային պատմութեան և ժողովրդական գիտելիքի վրայ կը խօսի իւր այլ երկասիրութեան մէջ, որ մաքուր լեզուի վրայ տպագրուած և բազմաթիւ լրատվական և փորձարարական պատկերներով զարդարուած է։ Այս գեղեցիկ մատենան, որը գինն է 35 ղար, կը վաճառուի Պոլս, Գեղարատի գրատունը, Գալաթիա, Բաղր Արշակ էֆենդիի թղթագրականութեան, և Բերա, Լուրէնց և Բէյր գրատունը։

20 Յրդ. — 93 Դրդ.

Ժ. Ա. Մ. Ս. Գ. ՈՐԿ

Գ. Լ. ՍԵՂԱՅԱՆ

Մեծ և փոքր տպագրութեան և քիմիական արտադրութեան արհեստագործ

Իւր արհեստական փորձառութեամբ զննող Պրոֆ. հասարակութեան պատիւ ունի ծանուցանել թէ՛ այս անգամ Բարեգու. ամենէն նշանաւոր գործարաններէն միայն մէջ պատրաստել առած է նշանակեալ կոմէն լայն ու ընտիր և խիստ ձեւաւոր ժամացոյցներ, որք ուսանողաց, դորժաւորաց ճանապարհորդաց ի մի բուն ամենակարգի անշանց գործածութեան յարմար են, և որք 20 տարի կանոնաւոր բանիլը կ'երաշխարէ կ'է տարին անգամ մը միայն իւրաքանչիւր։

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնը փութով և ճշդութեամբ կը կատարուի։

Ա. Զ. Դ.

ՀԱՅ. ՎԱՅՄԱՌԱՏՈՒՆ

ՆԱԿԱՐԴԱՆԱՅ

Պաշտօն-բարձր Թանկ փողոց թիւ 59

Ընդ զիստ առ. դեմ ապրիլին

Մ. Հ. Տէօ. քմեհանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նոյարեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ազգայնական, արաբական, իսլամական, սովորական, լու. և ընտիր գոյն (Մարմինի) շաւար, թրիւթներ, Մարմինի և Հոգնաւոր, պիւրիտական ընտիր մաշկներէ զատ, Ֆրանսական բուն Ֆրանսի. Սիւրիթի թաւիկի շաւարի և ճէնթայի մարտիկ ու շէնթայի. բրնձ. Մարմինի և Բի. Դոն առաջին կարգի. անուշեղենի և խմորեղենի յատուկ լու. գոյն պիւրիտեր. Գաւառի և Ա. Վալլիքի ընտիր առաւ. քաւ. ձեթ. բարի զ (կալ), ի մի բան, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի իր ամեն տեսակներով լու. ազգայնական պիւրիտեր բաներու՝ որք առաւելութեան սոյն ճիւղին կը վերաբերին։

Գինները գոհացուցիչ են։

ԱՊՐԱՐԻԿ. ԶԿԱՅ

ՓՈՒՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կուսակալ Վալիքի ճամփի գէմ թիւ 13 մի նոր գեղարան բացուած է, ուր գեղարարներ կը պատրաստուին փութով և մասնաւոր խնամքով, կը դառնան նաեւ Եւրոպայէ եկած ամեն տեսակ պատրաստ գեղեր հասով կամ նր կ'ըլլէ քանակութեամբ, զորք նշանաւոր գործարաններէ ազգային բերել կուտայ իւր անուան։

Սոյն գեղարանի բացումը յայտ օգտակար ծառայութիւն մ'է հասարակութեան, մասնաւոր նիւթական մեծ շահարկութիւն ամեն անոնց որք իրենց վնասածն ճշդապէս դառնուի համար գաւառապատուած են հետաւոր տեղեր զիսկ։

Պատուարման յաճախողները զնոց չափաւորութեան հետ գեղերէն ընտիր թիւերը գոհացնելին իրեն սկզբունք ընտիր սոյն Տ. Այսպէս ընտան գեղարանը, որ երկար տարիներէ ի վեր հաշակաւոր կըսէ Եւրոպայէ Բազմապատկերի գէմ՝ այս անգամ ամբողջութեամբ փոխադրուած է կուսակալ Վալիքի ճամփի գէմ թիւ 13։

Սոյն փոխադրութեան առթիւ Եւրոպայէ բերել տուած է խիստ թանկ հանգային ջրեր, Պորտուգալ և Մալակայի գինիներ, զանազան ըմպելիք, անուշահամ, և այլն և այլն։

Նշանաւոր է միանգամայն սոյն գեղարանը իւր ջրան իւր մասնաւորութեամբ, և յիշուի յաճախողք գնալով ևս տալանայ ընտիրութեան, մարտիկներ և գնոց չափաւորութեան։

Յիշեալ գեղարանը միշտ կը յաճախեն ճարտար և հաշակաւոր բժիշկներ, խնդրուած բժիշկներու համար ալ պէտք է լաւ արուի ժամանակին։

Գալաթիա հանրաժանութեամբ վաճառական Միլիտան Էֆենդիի որդի Տ. Օրթոք Միլիտան էֆենդի անհաճախ և արդէն ուր բաժնի օրեր ձրաւոր գործունէլ աղբարներն։

Ա. Զ. Դ.

Լրագիրս ձեռքէ կը ծախուի նաեւ Պաշտօն-գարու. ջրապատու. Պոլս և Բաղր աղաներուն խաւով։

մը շուրջ գու. գեղեցիկ դուռը կրնայ գոյն, եթէ կուգէր. և փարկը վերադառնալ, ուր փառահ կ'է անհամբերութեամբ վերադառնալիս կուգէր ձեռք բարեկամները և ձեռք հասնելին զուարճուի հաճոյքները զոր երկար ամիսներ վայելեցիք։

Պարտը կարմրեցաւ և չրթունքները խաժաւ։

Պէտք գուշակած էր զայն. ուշիմ գիտող մ'էր. և անոր արտին խորը կը կարդար։ Բուն մը չէր ազատեր ձեռքէն։ Այս անգամ ամեն տեսակէտով անոր տէրն էր։

— Զեր ծախուց ցուցակը, պարտն Պէտք, կրկնեց նա։

— Պաշտօնը զայն. աւելորդ է ձեզ յանձնարարել որ մէկը չտեսնէ. և քանի որ անոր պարտականութիւնը գիտէք, խորհուրդ կուտամ ձեզ որ զայն չնշէք։

— Իրաւունք ունիք։

Եւ պարտը թուղթով վաճառանին մէջ նետեց։

— Ծատ լու. քրիք, ըստ Պէտք։

— Դրամը ե՞րբ պէտք է յանձնեմ ձեզ։

— Օհ, այդչափ աճապարանաց տեղը չկայ, կը անուշախորդ. արդէն քանի հազար ֆրանք ընդունած եմ, այս գումարով բաւական ճամփայ կ'ընամք քալել։

— 23,000 ֆրանքին համար զոր ամեն տարի պիտի վճարեմ պարտաւոր եմ թուղթ մը տալ ձեզ։

— Այդպէս, ոչ, զրի հարկ չկայ բնաւ. . . փոխադարձ, կատարեալ և անսահման վատահոխեմք, կըրնամք մեռնիլ տարոն. ուստի պէտք չէ որ իմ քովէս այնպիսի բան մը ելլէ, որ ուրիշին կեանքը վտանգէ. ես թաւիկէ, խոհեմութիւն, խոհեմութիւն. Բաց ասկէ որ

բան, աւելցուց նա իւր անհամբեր ծիծաղով, եթէ գիտատարութիւն մ'ալ ունենար, ձեռք խոտաւոր չէր կրնար ուրանալ։

Եթէ Սիմէզ զգուշ հարուածին ծանրութիւնը, Պէտք. քան կուգէր. իմ ձեռքս էր գու. իմ իշխանութեան ներքէն էր։

Կեղծ բժիշկին սար կրտ և խոժոռ. զէմքով մը։

— Պարտն, ըստ նա, եթէ կը հաճէր միշտ և կուրը ուղեկց պիտի լինիր ինձ, ամենայն քաղաքաւարութեամբ, զոր պարտք իմ բնաւ սրտ թեւան, տարիքիս, գիտութեանս, և բժշկական արուեստիս։

Եւ վարը անկելով, գաւառանին կ'ընկնելով ծանրաքայլ անցաւ. ծառայներուն առջեւէն, որք պատկանելի ձերանային առջեւ. յարգանք խնարհեցան։

Կէս օրէն վերջը ժամը 3-ին տեսնեցին Պէտքի ծանուցած կ'ընդ եկաւ. 35 տարեկան կերեկը. պարզ հագուած էր, զգուշ և պարկեշտ կերպարանք մը ունէր. նրման այն կանանց որք առողջապահական տան մը մէջ կը ծառայէին ուր ազգաւ հիւանդներէ դարմանուելու համար հեղութիւն, համբերութիւն և բարութիւն պէտք է։

Պէտք իւր գործակալները ընտրել գիտէր, այլ կամ կ'էր. առանց կանխաւ փորձելու և քննելու, մէկուն պաշտօն չէր յանձնել, իրեն արժանաւոր անձինքը միայն իւր բազմին վիճակակից կ'ընէր։

Տիկին Պիւլիթ—Եկող կ'ընէ անունն էր—պարտն տը Սիմէզը տեսնելէ վերջը, մարքիւղուհայն վրայ հսկելու պաշտօնին ձեռնարկեց։

— Հիմա կատարելապէս ազատ էք, ըստ պարտնը